

מצרים באופן שנתנו לישראל את כל רכושם בסכר פנים יפות, שבזה הי' ניכר שהוא גמול עבודתם. ומתורץ גם הדיוק "קיים בהם", בהם דייקא, היינו שהרכוש גדול שייך להם בתור תשלום שכר.

(חלק כא, שיחה ב)

וזהו כוונת חז"ל "כדי שלא יהא פתחון פה לאברהם אבינו לומר כו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם", ר"ל שלא יאמר אברהם אבינו שלא נתקיים בדרך תשלום שכר, ולפיכך הבטיח הקב"ה ונתתי את חן העם הזה בעיני

וארא

ויאמר משה גוי הן אני ערל שפתים גוי ויאמר ה' גוי ראה נתתיך אלקים
לפרעה ואהרן אחיך יהי נביאך, אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן
אחיך ידבר אל פרעה (ו, ל ואילך)

שפתים" פירש "אטום שפתים", דמשמעו ששפתיו אטומים לגמרי מבלי יכולת לדבר כלל.

וזו היתה טענת משה, דכתחילה כאשר חשב שהוא יכול לדבר רק שבא לו בכבידות הסכים לכך שאהרן יבוא עמו, כי הוא ידבר בקיצור ואהרן יאריך ויטעים את דבריו, אבל עתה כשבא לידי הכרה שאין ביכולתו לדבר כלל א"כ אין שום תועלת בהליכתו אל פרעה.

ועפ"ז נ"ל שבמענה הקב"ה "ראה נתתיך אלקים לפרעה גוי אתה תדבר את כל אשר אצוך", נשתנה תפקידו של משה בהליכתו אל פרעה, דעד עתה הי' שליח לדבר אל פרעה בקצרה ואהרן הרחיב את הדיבור, משא"כ כאן נתמנה משה להיות "אלקים

לכאן" צע"ג בכל פרשה זו, דמה נתחדש כאן, הרי כל שקו"ט זו בין הקב"ה למשה כבר מצאנו לפ"ז בפ' שמות (ד, י) בתחילת שליחותו של משה, דמשה טען "כבד פה וכבד לשון אנכי" והקב"ה ענהו (שם, טו) "ואנכי אהי' עם פיך גוי", וכאשר משה התעקש עוד נענה שאהרן "יהי לך לפה" (שם, טז), ומה נתעורר כאן אצל משה שוב כל טענה זו, וכמה נבדל מענה הקב"ה עתה לגבי מה שכבר נאמר למשה בפ' שמות.

ויש לומר שרש"י מיישב תמיהה זו במתק לשונו, דגבי טענתו הראשונה של משה רבינו בפ' שמות, "כבד פה וכבד לשון אנכי", פירש רש"י "בכבידות אני מדבר", זאת אומרת שהוא יכול לדבר אלא שבא לו בכבידות, ואילו כאן בפרשתנו גבי טענתו החדשה "אני ערל

ששמעת מפיי", וכי ס"ד שמשה ישנה מדברי ה' ח"ו.

אלא שבדיוק לשונו "כל שליחות ושליחות" בא רש"י לחדש, שאין מטרת דברי משה לפרעה רק למסור לו את ציווי ה' ("את כל אשר אצוך"), אלא הוא שליח ה' העומד במקום המשלח, דכאשר משה מדבר אל פרעה הרי שכינה מדברת מתוך גרונו והוא מוסר דבר ה' ("כל שליחות ושליחות") כאילו הקב"ה מדבר אל פרעה, ולכן הוא אומר דבר ה' אות באות "כפי ששמעת מפיי", לא חסר ולא יתיר, וכן אינו אומר אלא פעם אחת (כשם שהקב"ה אמרו למשה רק פעם אחת). וק"ל.

(חלק טז, שיחה ג)

לפרעה" כפרש"י "שופט ורודה לרדותו במכות ויסורין", היינו שמעתה משה הוא שליח ה' שעומד במקום המשלח לשפוט את פרעה ולרדותו.

ומובן, שגם מטרת דיבורו אל פרעה ואופנו הם באופן אחר מכמו עד עתה. ומה מאד יונעם לפ"ז לשון רש"י על "ואתה תדבר את כל אשר אצוך" – "פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפיי", דלכאורה צ"ב אריכות ל' רש"י "כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפיי", דמאי קמ"ל. ותו אמאי משנה מלשון הכתוב "כל אשר אצוך" ונקט לשון שליחות, דהול"ל "כל ציווי וציווי". ועוד בה שלישית, מהו שמוסיף רש"י "כפי

וימלא שבעת ימים אחרי הכות הי את היאור (ז, כה)

וימלא – מנין שבעת ימים שלא שב היאור לקדמותו, שהיתה המכה משמשת רביע חדש כו' (רש"י).

והנה בשלמא בשאר המכות יתכן תואר זה, שהרי בכל יום ויום היתה מתחדשת פעולת המכה והולכת ומתרבה, כמו הצפרדעים שבכל יום היו מקרקרים מחדש בכל גבולי מצרים, וכן הכנים הלכו ורחשו באדם ובבהמה בכל יום ויום כו', ועד"ז בשאר מכות (וגם בדבר – מתו במשך ז' ימים, וכן במכת חשך, שמדת החשכות הלכה ונתגברה (ועיין רש"י בא י, כב)).

משא"כ במכת דם שכרגע הראשון נהפכו כל המים אשר ביאור

צ"ב אריכות ל' רש"י "שלא שב היאור לקדמותו", דהול"ל בקיצור "שבעת ימים דמכת דם" או "הכאת היאור" וכיו"ב.

וי"ל שרש"י בא ליישב לישנא דוימלא שבעת ימים, דלכאוי אם כוונת הכתוב היא רק לציין סיום של משך זמן (שבעת ימים) הול"ל "ויהי אחרי שבעת ימים" וכיו"ב, אבל לשון "וימלא" משמעו לא רק סיום זמן אלא שהדבר בא לידי מילואו ושלימותו.